

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

27. juni 2018
18/04868-8

Forslag til ændring af Rådets forordning (EU) nr. 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte

Nyt notat

1. Resume

Forslaget indebærer en ændring af EU-bemyndigelsesforordningen vedrørende statsstøtte (Rådets forordning (EU) 2015/1588) og har til formål at forbedre samspillet mellem EU-støtteprogrammer og statsstøttereglerne.

EU-støtteprogrammer, der forvaltes centralt af Kommissionen, er ikke omfattet af statsstøttereglerne. Statsstøttereglerne finder anvendelse i det omfang Kommissionen tildeler midler under EU-støtteprogrammerne, som medlemsstaternes myndigheder har beføjelser til at forvalte og fordele. I så fald skal støtten anmeldes og godkendes af Kommissionen, før den kan ydes.

Generelt er det vigtigt for Danmark, at EU's støtteprogrammer er underlagt statsstøttekontrol, herunder når de forvaltes af medlemsstaterne.

Med forslaget bemyndiges Kommissionen til at fritage to specifikke EU-støtteordninger fra kravet om forudgående anmeldelse og godkendelse hos Kommissionen. Der er tale om støtteordningerne "InvestEU" og "Europæisk territorialt samarbejde" (Interreg). De vil således fremover kunne omfattes af Kommissionens gruppefritagelsesforordning.

Danmark kan støtte ændringen i det omfang Kommissionen har tilstrækkelig praksis til at fastlægge generelle kriterier for forenelighed.

Endvidere finder regeringen, at Kommissionen skal sikre, at statsstøtte ikke anvendes til udflytning af arbejdspladser.

I tråd med den seneste linje fra Kommissionen i statsstøttesager (State Aid Modernisation) vil det betyde, at det vil blive administrativt lettere for medlemsstaterne at yde støtte gennem disse EU-programmer. Samtidig noteres det fra dansk side, at der dermed også pålægges medlemsstaterne et større ansvar i relation til at sikre overholdelse af statsstøttereglerne.

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 2. maj 2018 sit forslag til den kommende flerårige finansielle ramme (MMF) for 2021-2027. MMF viderefører en række EU-støtteprogrammer – fx Horizon Europe og Connecting Europe Facility. Kommissionen ønsker i forlængelse heraf at tilpasse EU's statsstøtteregler, så det bliver lettere for medlemsstaterne at administrere disse støtteprogrammer.

EU-støtteprogrammer, der forvaltes centralt af Kommissionen, er ikke omfattet af statsstøttereglerne i TEUF artikel 107 og 108. Kommissionen sikrer, at de EU-støtteprogrammer, der forvaltes centralt, bygger på grundlæggende statsstøtteprincipper. Det vil bl.a. sige, at støtten udgør et supplement til private investeringer, at der er tansparens omkring den ydede støtte, og at støtteeffekten er genstand for en vurdering.

I det omfang medlemsstaterne har beføjelser til at fordele midlerne i EU-støtteprogrammerne, herunder hvis medlemsstaterne stiller yderligere nationale midler til rådighed, finder statsstøttereglerne anvendelse. Det er fx tilfældet i Den Europæiske Fond for Regional Udvikling og Samhørighedsfonden.

Hvis der er tale om statsstøtte, må en medlemsstat ikke iværksætte støtten, før den er anmeldt og godkendt af Kommissionen. Omkring 97 % af ny statsstøtte bliver i dag ydet af medlemsstaterne uden forudgående anmeldelse, fordi støtten opfylder betingelserne i Kommissionens generelle gruppefritagelsesforordning. Gruppefritagelsen indeholder betingelser for fritagelse af forskellige typer af støtte, fx støtte til små- og mellemstore virksomheder, støtte til forskning og udvikling, støtte til miljøformål etc.

For at gøre det lettere for medlemsstaterne at administrere EU-støtteprogrammerne – samtidig med at statsstøttereglerne overholdes – foreslås det, at give Kommissionen bemyndigelse til at erklære visse elementer af EU-støtteprogrammerne forenelige med Traktaten.

Det bemærkes, at der fortsat vil skulle ske anmeldelse til og godkendelse af Kommissionen, såfremt den støtte medlemsstaterne yder, *ikke* lever op til de fastsatte kriterier i gruppefritagelsen.

2. Formål og indhold

Formålet med ændringen er at give Kommissionen kompetence til at gruppefritage:

- National støtte der supplerer EU-støtteordninger, herunder særligt finansielle instrumenter via InvestEU.
- Projekter der støttes af EU-programmer for europæisk territorialt samarbejde (Interreg)¹

Ændringsforslaget indebærer, at Kommissionen vil kunne vedtage, at statsstøtte inden for de to områder – på baggrund af klart definerede kriterier i gruppefritagelsen – vil være forenelig med Traktaten. Medlemsstaterne vil dermed kunne yde støtten uden at skulle anmelde støtten først.

Forslaget indebærer ikke i sig selv at disse typer af støtte er gruppefritaget. Kommissionen vil *kun* kunne udmønte nye regler i en revideret gruppefritagelsesforordning, efter forudgående høring af alle interesserede parter, samt forudgående konsultation medlemsstaternes rådgivende udvalg.

National støtte der supplerer EU-støtteordninger

Med forslaget gives Kommissionen bemyndigelse til at gruppefritage national støtte, der kombineres med InvestEU-støtte. InvestEU-programmet forvaltes af Kommissionen og er en videreførelse af Investment Plan for Europe (Juncker Plan), der indeholder en række EU-finansieringsinstrumenter til støtte af investeringer, innovation og beskæftigelsen i EU, herunder via EU-budgetgarantier.

Ifølge den gældende Bemyndigelsesforordning kan Kommissionen kun udstede gruppefritagelsesforordninger på områder, hvor den har tilstrækkelig erfaring til at fastlægge generelle kriterier for forenelighed.

Kommissionen oplyser i forbindelse med fremsættelsen af forslaget, at den på baggrund af sin praksis, nu finder det muligt at fastsætte klare betingelser denne type støttes forenelighed med Traktaten.

Projekter der støttes af EU-programmer for europæisk territorialt samarbejde

¹ Udover det konkrete ændringsforslag har Kommissionen identificeret yderligere ét område, hvor gruppefritagelsen påtænkes ændret. Det gælder støtte til forskning, udvikling og innovation under Seal of Excellence programmet. Denne ændring kræver ikke ændring af Bemyndigelsesforordningen, men nævnes blot i forbindelse med nærværende forslag af hensyn til transparens vedr. det fremtidige arbejde med ændring af gruppefritagelsen.

EU's samhørighedspolitik har i mange år haft styrkelsen af det europæiske territoriale samarbejde (ETC) som nøgleprioritet. Det overordnede formål med ETC er at fremme en harmonisk økonomisk, social og territorial udvikling i Unionen. Støtteprogrammerne i ordningen Interreg består af grænseoverskridende, transnationale og interregionale programmer. Et Interreg-projekt er således kendetegnet ved at der deltager støttemodtagere fra flere lande i projektet, dog kan et projekt ekstraordinært gennemføres i et land, såfremt projektets effekter er grænseoverskridende. Støttemodtagerne i et Interreg-projekt skal samarbejde om udviklingen og gennemførelsen af projektet, ligesom de samarbejder med om bemandingen og/eller finansieringen af projektet.

I henhold til de gældende regler er statsstøtte til Interreg-projekter allerede fritaget for anmeldelse til Kommissionen (gruppefritaget) på visse områder. Det gælder fx, når støtten ydes til små og mellemstore virksomheder – og når støtten ydes som regionalstøtte til virksomheder af enhver størrelse.

Kommissionen oplyser i forbindelse med fremsættelsen af forslaget, at den har opnået tilstrækkelig erfaring med støtteforanstaltninger til fremme af projekter inden for europæisk territorielt samarbejde til at kunne fastsætte betingelser for at gruppefritage støtte til disse projekter.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget hører under EU's enekompetence.

5. Gældende dansk ret

Statsstøttereglerne følger direkte af TEUF artikel 107 og 108. Det er alene EU-Kommissionen der, under ansvar for EU-domstolen, har kompetence til at afgøre, om statsstøtte er forenelig med Traktaten.

6. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det fremsatte forslag er en forordning, der ikke skal implementeres, men vil gælde umiddelbart i medlemslandene. Vedtagelse af forslaget vurderes ikke at have yderligere lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget er vurderet af TER, og skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke i sig selv betydning for beskyttelsesniveauet i Danmark.

7. Høring

Forslaget har været i høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål frist den 25. juni 2018.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri og Gorrissen Federspiel.

Dansk Industri (DI) anfører, at man generelt støtter en effektiv og gennemsigtig kontrol med statsstøtte i EU, da det er en forudsætning for at sikre lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne. DI anfører endvidere, at det er vigtigt, at en udvidelse af gruppefritagelsesforordningen nøje balanceres i forhold til at understøtte behovet for en effektiv kontrol, herunder sikring af mere disciplin på statsstøtteområdet i de enkelte medlemslande.

Gorrissen Federspiel har anført en præcisering af forslagets danske sprogversion.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre landes officielle holdning, men forenklingen af reglerne ventes som udgangspunkt at blive modtaget positivt i flere medlemsstater.

9. Regeringens foreløbige og generelle holdning

Regeringen støtter generelt ændringer, der har til formål at styrke samspillet mellem EU-støtteprogrammerne og statsstøttereglerne.

Generelt er det vigtigt for Danmark, at EU's støtteprogrammer er underlagt statsstøttekontrol, herunder når de forvaltes af medlemsstaterne. Regeringen finder således som et generelt princip, at reglerne for EU-støtte må følge EU's statsstøtteregler.

Set ud fra et forvaltningsmæssigt perspektiv er det positivt, at Kommissionen bemyndiges til at gruppefritage medlemsstaternes støtte via InvestEU-ordningen og EU-programmet for europæisk territorielt samarbejde. Danmark kan støtte ændringen i det omfang Kommissionen, på baggrund af sin praksis, har tilstrækkelig erfaring til at fastlægge generelle kriterier for forenelighed med Traktaten.

I tråd med den seneste linje fra Kommissionen i statsstøttesager (State Aid Modernisation) vil det betyde, at det vil blive administrativt lettere

for medlemsstaterne at yde støtte gennem disse EU-programmer. Samtidig noteres det fra dansk side, at der dermed også pålægges medlemsstaterne et større ansvar i relation til at sikre overholdelse af statsstøttereglerne.

Danmark lægger generelt vægt på i videst muligt omfang at fokusere gruppefritaget EU-fondsstøtte på små- og mellemstore virksomheder frem for store virksomheder.

Endvidere finder regeringen, at Kommissionen skal sikre, at statsstøtte ikke anvendes til udflytning af arbejdspladser.

Danmark har noteret sig, at Kommissionen ved sin revision af gruppefritagelsesforordningen i 2017 – bl.a. på baggrund af dansk anmodning herom – har skabt klarhed om, at gruppefritagelsen ikke kan benyttes, hvis støtten vil medføre udflytning af arbejdspladser.

Efter 2017 er regionalstøtte efter gruppefritagelsesforordningen således betinget af, at støttemodtager erklærer, at virksomheden ikke inden for de seneste 2 år fra ansøgningstidspunktet har flyttet sine aktiviteter til den medlemsstat hvor støtten ydes samt at en sådan flytning ikke vil finde sted så længe den støttede aktivitet pågår, og i 2 år efter den støttede aktivitet er afsluttet.

Erklæringen er en gyldighedsbetingelse for støtten. Det vil sige, at støtten kun er forenelig med det indre marked efter traktatens artikel 107, stk. 3, og fritaget for anmeldelsespligten i traktatens artikel 108, stk. 3, hvis betingelsen er opfyldt.

Hvis ikke virksomheden afgiver erklæringen, eller erklæringen er baseret på urigtige oplysninger, vil Kommissionen kunne erklære støtten for ulovlig.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke været forelagt tidligere.